

Why is the Blood of the *Hattat* Not Offered on the Altar ?

יונתן גרוסמן

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. (ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נָפֶשׁ כִּי תִחַטָּא בְשִׁגְגָה מִכָּל מִצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וַעֲשֵׂה מֵאֲחַת מֵהֵנָּה.

<p>(כז) וְאִם נָפֶשׁ אֶחָד תִּחַטָּא בְשִׁגְגָה מֵעַם הָאָרֶץ בַּעֲשֻׂתָהּ אֶחָד מִמִּצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְאִשָּׁם.</p> <p>(כח) אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא</p>	<p>(כב) אֲשֶׁר נָשִׂיא יִחַטָּא וַעֲשֵׂה אֶחָד מִכָּל מִצְוֹת ה' אֲלֵהֶיו אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ בְשִׁגְגָה וְאִשָּׁם.</p> <p>(כג) אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ</p>	<p>(יג) וְאִם כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנִעְלַם דְבַר מַעֲיִנִי הִקְהֵל וַעֲשׂוּ אֶחָד מִכָּל מִצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְאִשְׁמוּ. (יד) וְנוֹדַעְהָ חֲטָאתָ אֲשֶׁר חָטָאוּ עָלֶיהָ וְהִקְרִיבוּ הִקְהֵל פֶּר בֶּן בִּקְרָ לְחֲטָאת</p>	<p>(ג) אִם הִלָּהֵן הַמְּשִׁיחַ יִחַטָּא לְאִשְׁמַת הָעָם וְהִקְרִיב עַל חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא פֶּר בֶּן בִּקְרָ תַמִּים לֵה' לְחֲטָאת.</p>
<p>וְהִבִּיא קָרְבָּנוֹ שְׁעִיר עִזִּים תְּמִימָה נְקֵבָה עַל חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא. (כט) וְסַמָּה אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחֲטָאת וְשַׁחֲטָה אֶת הַחֲטָאת בַּמִּקְוֶה הָעֵלָה.</p>	<p>וְהִבִּיא אֶת קָרְבָּנוֹ שְׁעִיר עִזִּים זָכָר תְּמִים. (כד) וְסַמָּה יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַשְּׁעִיר וְשַׁחֲטָה אֹתוֹ בַּמִּקְוֶה אֲשֶׁר יִשַׁחֲטָה אֶת הָעֵלָה לְפָנָי ה' חֲטָאת הוּא.</p>	<p>וְהִבִּיאוּ אֹתוֹ לְפָנָי אֹהֶל מוֹעֵד. (טו) וְסַמְכוּ זָקְנֵי הָעֵדָה אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפֶּר לְפָנָי ה' וְשַׁחֲטָה אֶת הַפֶּר לְפָנָי ה'.</p>	<p>(ד) וְהִבִּיא אֶת הַפֶּר אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לְפָנָי ה' וְסַמָּה אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַפֶּר וְשַׁחֲטָה אֶת הַפֶּר לְפָנָי ה'.</p>
<p>(ל) וְלָקַח הִפְהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קֶרְנֹת מִזְבַּח הָעֵלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ.</p>	<p>(כה) וְלָקַח הִפְהֵן מִדָּם הַחֲטָאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קֶרְנֹת מִזְבַּח הָעֵלָה וְאֶת דָּמוֹ יִשְׁפֹךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֵלָה.</p>	<p>(טז) וְהִבִּיא הִפְהֵן הַמְּשִׁיחַ מִדָּם הַפֶּר אֶל אֹהֶל מוֹעֵד. (יז) וְטָבַל הִפְהֵן אֶצְבָּעוֹ מִן הַדָּם וְהִזָּה מִן הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים לְפָנָי ה' אֶת פְּנֵי הַפְּרָכֹת. (יח) וּמִן הַדָּם יִתֵּן עַל קֶרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לְפָנָי ה' אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל הַדָּם יִשְׁפֹךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֵלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד.</p>	<p>(ה) וְלָקַח הִפְהֵן הַמְּשִׁיחַ מִדָּם הַפֶּר וְהִבִּיא אֹתוֹ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד. (ו) וְטָבַל הִפְהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ בְּדָם וְהִזָּה מִן הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים לְפָנָי ה' אֶת פְּנֵי פְרֻכֹת הַקֹּדֶשׁ. (ז) וְנָתַן הִפְהֵן מִן הַדָּם עַל קֶרְנֹת מִזְבַּח קִטְרֹת הַסַּמִּים לְפָנָי ה' אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל דָּם הַפֶּר יִשְׁפֹךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֵלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד.</p>
<p>(לא) וְאֶת כָּל חֲלָבָהּ יֹסִיר כְּאֲשֶׁר הוֹסִיר חֲלָב מֵעַל זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הִפְהֵן הַמִּזְבָּח לְרִים בַּיַּחַם לֵה' וְכִפֹּר עָלָיו הִפְהֵן וְנִסְלַח לוֹ.</p>	<p>(כו) וְאֶת כָּל חֲלָבּוֹ יִקְטִיר הַמִּזְבָּחָה כְּחֲלָב זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְכִפֹּר עָלָיו הִפְהֵן מִחֲטָאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ.</p>	<p>(יט) וְאֶת כָּל חֲלָבּוֹ יָרִים מִמֶּנּוּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבָּחָה. (כ) וַעֲשֵׂה לְפָר כְּאֲשֶׁר עָשִׂה לְפָר הַחֲטָאת כִּן יַעֲשֵׂה לוֹ וְכִפֹּר עָלָהּ הִפְהֵן וְנִסְלַח לָהֶם. (כא) וְהוֹצִיא אֶת הַפֶּר אֶל מַחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרַף אֹתוֹ כְּאֲשֶׁר שָׂרַף אֶת הַפֶּר הָרִאשׁוֹן חֲטָאת הִקְהֵל הוּא.</p>	<p>(ח) וְאֶת כָּל חֲלָב פֶּר הַחֲטָאת יָרִים מִמֶּנּוּ... (י) כְּאֲשֶׁר יוֹרֵם מִשׁוֹר זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירֵם הִפְהֵן עַל מִזְבַּח הָעֵלָה. (יא) וְאֶת עוֹר הַפֶּר וְאֶת כָּל בְּשָׂרוֹ עַל רֹאשׁוֹ וְעַל כִּרְעָיו וְקִרְבּוֹ וּפְרָשׁוֹ. (יב) וְהוֹצִיא אֶת כָּל הַפֶּר אֶל מַחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל מִקְוֶה טְהוֹר אֶל שְׂפָף הַדְּשָׁן וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל עֲצִים בְּאֵשׁ עַל שְׂפָף הַדְּשָׁן יִשְׂרָף.</p>

רד"צ הופמן, ספר ויקרא, עמ' קלז:

"קנובל (A. W. Knobel, *Die Bücher Exodus und Leviticus*, Leipzig 1857) מעיר, ש'רק חלבי החטאות יש להקטיר לה', ולמה לא כל הבשר? זה היה סותר את כוונתה של החטאת שמטרתה היא לספק את דרישת הצדק האלוהי ולהשיג חנינה לחוטא, אך לא תשמש לחם ה', כי לא יאה לחוטא להכין סעודה לה' ולהזמין כביכול את ה' אל שולחנו'... השקפתו זו של קנובל על דבר החטאת היא מוטעית, ולא נכונה היא ההנחה שלא יאה לחוטא להכין לה' אשה ריח ניחוח, שכן רואים אנו כי רבים שמתחייבים להביא חטאת או אשם, עוד צריכים להוסיף עולה – שהיא הרי אינה אלא 'אשה ריח ניחוח'... ואם נתכפר החטא על ידי מתן הדם לחלוטין, יכולים החלבים של החטאת לעלות אל ה' בתורת 'אשה ריח ניחוח' ממש כחלקי העולה".

"לאשמת העם"

רשב"ם: "לפי הפשט משמע, לפי שבכהנים נאמר 'יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל', וכל שכן כהן גדול שהוא מומחה לרבים".

רש"י: "ופשוטו לפי אגדה כשהכהן הגדול חוטא אשמת העם הוא זה, שהן תלוין בו לכפר עליהם ולהתפלל בעדם ונעשה מקולקל".

ראב"ע: "שהורה שלא כהוגן ואשם העם וכלם שוגגים. או פירוש לאשמת העם באשמת כל בני אדם ונזכר כן בעבור שהכהן הוא נושא התורה והוא עצמו נשמר וקדוש לשם".

ספורנו: "כלומר שלא תקרה לו שגגת חטאת זולתי ממוקשי עם, כאמרם 'המתפלל וטעה, סימן רע לו, ואם שליח ציבור הוא, סימן רע לשולחיו'... ולכן לא כתב בו 'ואשם', כמו שכתב בכל שאר החוטאים, כי אמנם באמרו 'ואשם' יורה אזהרה על התשובה, וזה לא יפול על הכהן המשיח, כי לא מלבו היה החטא כלל, אבל קרה לו לאשמת העם".